

ГИМНАЗИЈА
РАЗРЕД: ДРУГИ
СМЈЕР: ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА

Годишњи број часова: 36

Седмични број часова: 1

СВРХА НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА

- Развијање свијести о значају умјетности и креативног изражавања, сензибилитета за естетику, за разумијевање и вредновање дјела ликовне умјетности. Унапређење личних стваралачких компетенција ученика.

ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

- Развијање и проширивање теоријских знања и практичних вјештина из области ликовне културе усвојених у претходном образовању;
- Упознавање различитих ликовних области кроз вријеме и простор; савладавање ликовног језика;
- Подизање нивоа ликовне и опште културе ученика;
- Подстицање стваралчких потенцијала ученика те оспособљавање за коришћење и унапређење властитих стваралачких могућности.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

- Пружање прегледа развоја, извора и распрострањености умјетничких стилова;
- Пружање спознаје општих и појединих историјских стилова;
- Повећање осјетљивости за опште и национално културно-историјско наслеђе, а тиме и његово вредновање, чување и заштиту;
- Утицај на формирање свијести код ученика о универзалности умјетничког језика;
- Оспособљавање за самостално доживљавање, разумијевање и тумачење умјетности;

- Његовање и развијање способности ликовног изражавања;
- Развијање смисла за склад, ред и хармонију.

НАСТАВНЕ ТЕМЕ:

- 1. Европска средњовјековна умјетност**
- 2. Византијска и српска средњовјековна умјетност**
- 3. Декоративни елементи средњовјековних књига**
- 4. Калиграфија**
- 5. Арабеска**
- 6. Свјетлост у ликовној умјетности**
- 7. Пројекат ученичког самосталног рада**

Наставна тема: Европска средњовјековна умјетност			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - наброји и протумачи природне и друштвене услове током средњег вијека; - идентификује и вреднује основне стилске и тематске карактеристике Старохришћанске умјетности, умјетности раног средњег вијека Исламске умјетности, Романичке и Готичке умјетности; - анализира ликовне елементе сликарства, вајарства и архитектуре средњег вијека; - наведе најзначајнија дјела умјетности и умјетнике средњег вијека; - објашњава повезаност умјетничких дјела са религијским идејама и симболима одређеног историјског периода.	Ученик ће да: - анализира, упоређује и аргументовано дискутује о дјелима средњовјековне умјетности, процјењује и презентује естетске вриједности дјела; - дискутује о улози религије у умјетности; - самостално истражује о правцу, представницима и њиховим дјелима, те на основу истраженог аргументовано дискутује на часу.	Предмет: - Историја - Биологија - Математика - Музичка култура - Хемија - Географија	Тема: - Повезивање средњовјековне умјетности са историјским развојем Европе, Византије, словенских народа и српских земаља. - Анализа животињских мотива и симболике у средњовјековној умјетности на основу познавања особина животиња. - Повезивање средњовјековне архитектуре са симетријом, пропорцијама и геометријским односима. - Анализа средњовјековне умјетности и музике као дијела заједничког културног и религијског наслеђа Европе. - Истраживање природних пигмената и материјала коришћених у средњовјековном сликарству и рукописима.

		- Култура религија - Православна вјеронаука	- Повезивање развоја средњовјековне умјетности са географским положајем и културним регијама Европе. - Анализа утицаја хришћанства и ислама на умјетност средњег вијека. - Анализа библијских мотива и религијске симболике у средњовјековној умјетности.
--	--	--	---

Наставна тема: Византијска и српска средњовјековна умјетност			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - наброји и протумачи природне и друштвене услове током средњег вијека и доводи у везу умјетност са историјским контекстом; - објасни основне стилске и тематске одлике Византијске умјетности;	Ученик ће да: - анализира, упоређује и аргументовано дискутује о примјерима византијске и српске средњовијековне умјетности, а затим да презентује резултате анализе; - истражи примјере српске средњовијековне	Предмет: - Историја - Биологија	Тема: - Повезивање византијске и српске средњовјековне умјетности са развојем Византије, православља и српских средњовјековних држава. - Анализа биљних и животињских мотива у фрескама, мозаицима и рукописима на основу

- идентификује и анализира стилске карактеристике стилова српске средњовијековне умјетности (пренемањиха, Рашки, Српско-византијски, Моравски, период турске власти) у сликарству, скулптури, архитектури и рукописним књигама; - разликује иконопис, фрескопис и мозаик према основним карактеристикама и техникама израде.	грађевине из ближег или даљег окружења.	- Музичка култура - Географија - Култура религија - Православна вјеронаука	познавања морфологије и особина живих бића. - Анализа византијске духовне традиције и њеног утицаја на развој умјетности и културе православних народа. - Повезивање развоја византијске и српске умјетности са географским положајем и културним утицајима различитих региона. - Анализа утицаја хришћанства на развој византијске и српске средњовјековне умјетности. - Анализа иконописа, фрескописа и мозаика као израза православне духовности и библијских тема.
---	--	---	--

Наставна тема: Декоративни елементи средњовјековних књига			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - објасни функцију минијатуре у књигама; - анализира декоративне елементе рукописа и препозна симболику боја и орнамената; - вреднује ликовне кособине илуминација.	Ученик ће да: - примијени принципе декорације у властитом раду; - идентификује декоративне елементе на посматраним примјерима; - дизајнира и скицира властити ликовни рад или употребни предмет; нпр. дизајнира насловну страницу.	Предмет: - Историја - Култура религија - Православна вјеронаука	Тема: - Анализа развоја средњовјековних рукописних књига у контексту раног и позног средњег вијека, уз препознавање улоге манастира као центара писмености и културе. - Анализа религијских симбола у минијатурама и рукописима на основу приказа библијских сцена и светитеља у хришћанској традицији. - Повезивање библијских мотива са приказима у рукописним књигама и тумачење њихове симболике.

Наставна тема: Калиграфија			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - објасни основне принципе калиграфије; - разликује стилове писма; - примијени правилно држање и потез пера; - обликује слова естетски; - креира композицију странице текста.	Ученик ће да: - анализира примјере калиграфије; - вјежба потезе и линије; - изради калиграфски рад и испишује слова различитим стилима; - презентује свој рад.	Предмет: - Историја - Музичка култура - Географија - Култура религија - Православна вјеронаука - Рачунарство и информатика	Тема: - Анализа развоја писма и рукописне традиције у средњем вијеку. - Анализа ритма, понављања и хармоније у обликовању слова и композицији текста. - Упознавање калиграфских традиција и писама у различитим културним просторима. - Анализа улоге калиграфије у хришћанској и исламској традицији. - Повезивање калиграфије са преписивањем богослужбених књига и очувањем духовне баштине. - Креирање дигиталних фонтова и калиграфских композиција.

Наставна тема: Арабеска			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - дефинише појам арабеске; - анализира орнаменталне украсе; - разликује ритам и понављање у орнаменту; - примјени принципе симетрије; - процјени ликовне односе у орнаменту.	Ученик ће да: - анализира примјере арабески; - креира властити орнаментални дизајн са акцентом на ритам и симетрију; - комбинује облике у композицији; - презентује рад.	Предмет: - Историја - Биологија - Географија - Култура религија - Православна вјеронаука Рачунарство и информатика	Тема: - Анализа арабеске као препознатљивог елемента исламске умјетности и културе. - Анализа биљних мотива и природних облика који се користе у орнаменталним композицијама. - Повезивање исламске умјетности са регијама у којима се развијала. - Анализа утицаја ислама на развој орнаменталне умјетности и арабеске. - Поређење исламских орнамената и хришћанске религијске умјетности. - Креирање дигиталних орнаменталних образаца заснованих на принципима арабеске.

Наставна тема: Свјетлост у ликовној умјетности			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - објасни улогу свјетлости у умјетности; - анализира однос свјетлости и сјене на умјетничким дјелима; - интерпретира значење свјетлости у различитим дјелима; - повеже свјетлост са емоцијама и поруком дјела; - примјени свјетлосне ефекте у раду; - процијени изражајност композиције на основу улоге свјетлости у том дјелу.	Ученик ће да: - примијени и интерпретира симболику свјетлости у свом раду и истакне контраст свјетлост-сјена; - експериментише са свјетлом у цртежу/сликању, фотографији и филму; - креира рад са наглашеним свјетлосним ефектима користећи нове медије; - презентује и образложи рад.	Предмет: - Биологија - Музичка култура - Култура религија - Православна вјеронаука - Рачунарство и информатика	Тема: - Повезивање перцепције свјетлости и боје са функционисањем вида и чулног система. - Аналогија између свјетлосних ефеката у слици и динамике, боје тона и атмосфере у музици. - Анализа симболике свјетлости у различитим религијама и духовним традицијама. - Дигитална симулација свјетлости и сјенки у графичким програмима. - Повезивање свјетлости као божанског симбола са иконописом и сакралном умјетношћу.

Наставна тема: Пројекат ученичког самосталног рада			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - конципира и реализује пројектно истраживања на тему националне културне баштине, укључујући значајне умјетнике, умјетничка дјела и културно-историјске споменике; - примјењује основне кораке истраживачког процеса, укључујући планирање, прикупљање и анализу информација из различитих извора (литература, интервјуи, посматрање и сл.); - води истраживачки дневник, у којем ће евидентирати ток и налазе истраживања; - развије вјештине усмене и писане комуникације кроз интервјуисање, учешће у дискусијама и изради есеја, извјештаја или интервјуа;	Ученик ће да: - индивидуално или у групи учествовати у раду пројектног истраживања, чија тема може бити из области националне културне баштине; - истражује различите теме као што су: значајни ликовни умјетници из окружења (сликари, вајари, архитекте), културно-историјске грађевине, дјела народне умјетности и слично, води истраживачки дневник, користи различите изворе информација, израђује ликовни рад инспирисан резултатима истраживања и представља резултате кроз усмено излагање, интервју, есеј или изложбу.	Предмет: - Српски језик и књижевност - Историја - Биологија - Музичка култура - Географија - Култура религија	Тема: - Израда есеја, извјештаја и интерпретација истраживачких резултата. - Истраживање и презентација културно-историјских споменика као дијела националне баштине. - Повезивање истраживачког рада са анализом природних облика као подстицаја за ликовно изражавање. - Повезивање истраживања са анализом умјетничких дјела различитих епоха и стилова. - Картографско приказивање и мапирање културно-историјских споменика. - Анализа религијских утицаја на културну баштину и умјетничке споменике.

- се креативно изражава креирајући ликовни рад подстакнут темом истраживања; - у виду форума презентује ток и резултате свог истраживања (усмено, писмено, визуелно).		- Православна вјеронаука - Рачунарство и информатика	- Истраживање духовне и иконографске баштине у локалним црквама и манастирима. - Израда дигиталних презентација, виртуелних тура и мултимедијалних пројеката.
--	--	---	--

Дидактичко-методичка упутства и препоруке

Настава ликовне културе у гимназији реализује се у оквиру 36 часова годишње, са једним часом седмично. Она треба да буде усмјерена на ученика, подстичући његову радозналост, истраживање, креативност и самосталан рад. Препоручује се примјена различитих општих и специфичних метода рада, које омогућавају ефикасно учење и активно укључивање ученика у процес изградње сопственог знања. Посебно се препоручује конструктивистички приступ, у коме се ученици подстичу да самостално истражују податке из различитих извора, међусобно сарађују и једни друге поучавају. Наставник у таквом приступу има улогу организатора процеса учења, водећи рачуна о различитим интересовањима и способностима ученика, како би се осигурало њихово активно учешће и стално напредовање.

Примјеном различитих стратегија учења и поучавања – као што су дискусија, дебата, тимски рад и пројектна настава – садржаји се повезују са свакодневним искуствима ученика и лакше се интегришу са другим областима и школским предметима, што доприноси цјеловитом развоју ученика. Коришћење диференцираних задатака и дигиталних алата додатно обогаћује процес учења, омогућавајући ученицима да развијају самосталност и вјештине проналажења и коришћења литературе.

Ограничен број часова захтијева пажљиво планирање и досљедну реализацију наставе. За планирање наставе неопходно је ослањати се на савремену литературу и наставна средства.

Посебну пажњу при анализи ликовног дјела треба посветити развоју ликовног језика, односно анализи ликовних елемената и композицијских принципа, уз подстицање и поштовање критичког мишљења ученика. Неопходно је повезивати теоријски и практични рад како би се постигли што бољи резултати у процесу учења.

Важан дио наставе чине екскурзије и посјете културним институцијама као што су музеји, галерије, атељеи, археолошки локалитети и рестаураторске радионице. Ове активности омогућавају ученицима да се упознају са културном баштином и развијају осјећај за њено очување. Наставник прилагођава избор локација могућностима школе и интересовањима ученика, водећи рачуна о окружењу и доступности. Препоручује се да се организује најмање једна цјелодневна екскурзија за обилазак значајних националних споменика и посјету музејима и галеријама.

У наставном процесу потребно је користити уџбенике које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске, као и другу стручну литературу.

Оцјењивање ученика потребно је врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и важећим правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи.